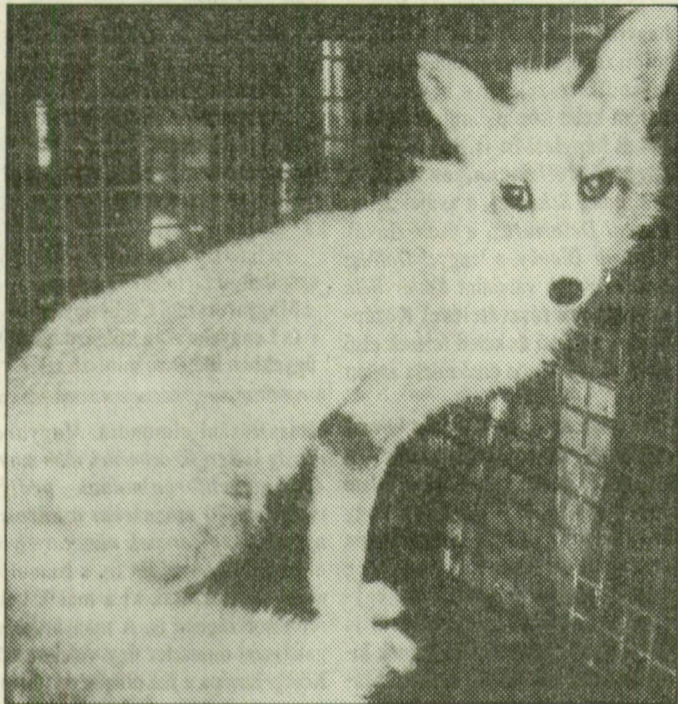


Rókafarm az erdőszélen

Előbb arról ejtünk szót, miként lett belőle régi-új módú, könnyen idomuló nagyvárosi kiskirály sértődése okán becsületben ledolgozott évek után röpké néhány nap alatt munkanélküli. Ekkor már Miklós, túl betegségek és innen a rendszerváltás nagy próbáján úgy döntött, kiköltözik a tanyára. Félig mesés módon, s igencsak egészen megkeseredve, küzdelmekbe rokkantan feleségétől az akácok takarta kicsiny tanyán él. Ott, ahol néhány malacka túr, zajong egy tucatszám baromfi, darazsak garmadája kóstolja a mézédész szőlőfűrtöket.

Saját termésű vörösbor kerül a lugas asztalára. Politizálásból csak keveset, borból is csak csínján, kóstolgatva. Ha pedig a rókatenyésztés, vagy éppen farmerkedés érdekel, inkább arról kerekítsünk írást. Lelkemre köti, azt végképp ne legyem, a jó két tucatszám ezüst róka szőrméjével egyből a felső tízezer sorába jut. Legfőbb a mennybe, de az meg nem itt van és ha létezik igazság az lakásul már korántsem a gazdagoké. Egyszóval rengeteg a gond az ezüst róka állománnyal, még több a gerezna értékesítéssel, mert a piac mostanában végképp visszaesett. Mire kezdene beállni a gazdaság – nem ám a gazdagság, komám –, addigra alaposan körül kell nézni, találni-e szűcsöt még a legprímabb szőrmére is.

Vesse észbe mindenki, akit a tenyésztésnek e fajta vonz, hogy amennyiben gyors meggazdagodást akarna, előbb készül ki, mint a legelső szelídített ezüst róka prémje. Miklós se pénzahhászás miatt kezdett a ráérő időt keveset hagyni a tanyai mesterségnek. Rókafarmer, ha így akamám titulálni, igen egyszerű módon lett: találkoztott egy régi



FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

Egy rókáról hány bőrt lehet lehúzni? A vállalkozásban ki viszi vásárra a bőrt? Kérdések sorát testálmom a régi ismerősre a rúzsai tanyán, amolyan félig tréfásan. Ha már Balán Miklós nyugdíjas korára úgy döntött: rókafarmer lesz a tizenhat esztendeje birtokolt erdőszéli tanyán, mondaná el a nem mindennapi vállalkozás történetét. Előbb úgy hittem, nem egykönnyen fog megnyilatkozni, de tévedtem. Mesél szívesen, barátián, aztán írjak meg belőle, amit akarok.

ismerőssel, aki beszélt neki a szelídített, kitenyésztett róka-fajtákról. Meg is nézte Baján, illetve Mártonszálláson a törzstenyésztet. Elhitte amit mondtak, mármint a tenyésztés, a tartás, továbbá a felvásárlás egyszerűségéről. Azóta a Booscoop, mint az értékesítésben támasz, meg is szünt.

Igenám, de itt, a rúzsai akácérdő szélénél, Balán Miklós tanyáján most kereng a speciális és olcsónak nem mondható ketrecekben az első szaporulat. Ezidőtájt indulna a bolt, amit a széles határban errefelé egyedüli vállalkozónak magának kell megszerveznie. Nem panaszként mondja a gazda, s ezt többször is mondja, hogy nyomatéka legyen: ha

nem figyel mindenre, s bármely részében elhanyagolja a gazdaságot, belebukhat a vállalkozásba. Pedig bizony pénzbe került az anya és apaállatok megvásárlása, rengetegbe van a felszerelés, a ketrecek, eletőládák. S nincs olyan, hogy amennyiben a rókának nincs piaca, felszámolom az állományt és a helyükben nyulat tartok. A ketrecek semmi más tenyésztéshez nem alkalmasak.

Aki egyszer belekezdett és rókafarmerkedik, igyekezzen prémésállat tenyésztő szakemberré lenni. Ki kell figyelni, mely állatokat kell a szaporulat, a legjobb fajta biztosításához továbbtenyésztetni. Igen nagy gondal jár a betegségektől való megvédésük: csak védőoltásból négyfélét kell kapniuk. Badarság arra gondolni továbbá, hogy az északi országokban már 100-120 éve kitenyésztett szelíd róka megelégszik odavetett maradékkal, csirkeaprólékkal. Speciális, bő háromnegyed részt darálthúsból készült, némi zöldfélélt és vitaminokat tartalmazó tápanyagot kapnak, aminek kilója húsz forint. Ezzel a száz kilométerről ide szállított zacskózott táppal van tele két mélyhűtő láda.

A rókák amúgy szépek, szentigaz. Létezik kékróka is, azok igénytelenebbek, de harmadannyiért lehet eladni a szőrmét. Az ezüst róka igazán tetszetős, mutatós. Mások már, mint Vuk rokonsága. Hogy szelídek-e? Persze, persze. Csak épp annyira nem, hogy akarják a fogorvosok lenni. Na, áldja a jó sors a gazdaságot! Reméljük többre jut, mint a szövetségek és szervezkedések, meg az egyetlen mutatószámot megélt prémésállat tenyésztő szakfolyóirat.

BECSEI PÉTER

Ingyen uzsonna és tankönyv Forráskúton Átokházából Áldotháza?

Példa értékű az a támogatás, amelyet a forráskúti önkormányzat rövidesen a gyerekes családoknak nyújt. Egy sikeres pályázat eredményeként ugyanis, 897 ezer forintot jutott a település, amelyet rendkívüli nevelési segélyként használhatnak fel a pályázatot kiíró Népjóléti Minisztérium jóvoltából. A legutóbbi testületi ülésen egyebek mellett ennek az összegnek a szétosztásáról határoztak a képviselők. E szerint, ingyen kapják a tankönyveket az általános iskolai tanulók, így mintegy loo ezer forint kiadásától mentesítik a forráskúti szülők.

Ugyancsak a kétszáznegyven általános iskolai tanulót érinti az a jó hír, amely szerint, kísérleti jelleggel bevezetik az ingyenes uzsonnát, azaz naponta egyszer minden diák egy-egy sajtot, kiflit kap ajándékba az önkormányzat „megszépült” költségvetéséből. Az óvodába járó gyerekek szülein úgy könnyítenek, hogy a korábban megszabott napközi étkezési díjnak ezentúl csak a felét kell fizetniük. A többit az önkormányzat finanszírozza. Gyerekenként naponta tizenöt forint az újonnan megállapított összeg. Nem maradnak ki a támogatásból a forráskúti középiskolások sem. Akik, ha október 31-ig bemutatják az önkormányzati hivatalban az iskolalátogatási igazolásukat, egyszer adható 1500 forintos rendkívüli segélyben részesülnek. Mindent egybevetve, a tanév során közel tízezer forintot tesz ki az a juttatás, amelyet havonta, ha nem is kézhez, de különféle segítség formájában mégis megkapnak a családok.

Népjóléti intézkedésekről lévén szó, nem csak a pályázaton nyert rendkívüli nevelési segélyként szétosztható több száz ezer forint sorsáról döntöttek a képviselők, hanem a nyílt fórumon más jellegű szociális támogatásokról is állást foglaltak a képviselők. A méltányossági alapon adható közgyógyellátási, a szociális, a rendszeres, a rendkívüli és az ápolási segélyek dolgában hallgatták meg a kérelmezőket és kinek-kinek rászorultságát figyelembe véve határozták meg a juttatás mértékét. Ezt követően a helyi adók jövő esztendői bevezetésének lehetőségéről folytattak eszmecsere-t a tanácskozással résztvevők. Abban egyetértettek meg: csak indokolt esetben terhelik a lakosságot helyi adókkal. Ha mégis szükség lesz ilyen módon pótolni a falu költségvetési hiányát, az úgynevezett kommunális adó kivetését találnák a leginkább célszerűnek. Ennek koncepcióját október 31-ig dolgozza ki a testület. Megkezdődött az őszi labdarúgó idény, vagyis itt volt az ideje, hogy a községi sportkör támogatásáról is döntsének a képviselők. Amellett, hogy takarékosagra intették a sportvezetőket, tisztességesen, 125 ezer forintot szavaztak meg az egyesület zavartalan működésére. A mintegy kétszázhatvan tanyát számláló átokházi területész név változtatásának ügyében egyelőre nem határozott a testület. Az állampolgár kezdeményezésként benyújtott indítványt, mely szerint a pejoratív értelmű Átokházából Áldotháza legyen, vitára bocsájtják. Október 10-én, este 18 órakor rendezik a közmeghallgatást a Jerney János Szabadidő Centrumban. Ha a lakosság huszonöt százaléka azzal ért egyet, hogy helyi népszavazás döntson e külterület nevének megváltoztatásáról, akkor az önkormányzat két hónapon belül köteles kiírni a népszavazást.

GOMBOS ERZSÉBET

Népiünk hagyományvilágából

Gyermeklakodalmas

Mivel akkoriban, századunk elején, sőt, még a dereka táján is, szinte minden családban volt, legalább két esztendőnként lagzi, nem csoda, hogy a gyerekek mindenben részt véve, ellesték a felnőttek lakodalmas szokásait. Csakhat a gyerekek egy délután intéztek el mindent: udvarlást, lánykérést, téstagyúrast, biciska- illetve kendővitelt, kalácsütést és az utcai, menetes lakodalmat.

A játékokat tehát a felnőttektől tanulták el, ám a nagyobb lányok is segítettek nekik, hogy minden kellő méltósággal történjen, és megfelelő hitelességgel. Rendszerint a vasárnapi kismiséről kijövet beszéltek meg, melyikük házában lesz a völgyénes ház, melyiküknél a lányhállós, s azt is, hol lesz a (képzelt) templom, ahol az „ifjú pár örök hűsége esküszik” majd egymásnak. Általában egy utcabeliek tartoznak egy lakodalmas házhoz: egyik utcából választottak – általában hat év körüli – menyasszonyt, a másikból meg hozzá illő völgyényt, aki nem volt több tíz esztendőnél.

A hajdani vasárnapok délutánján, ebéd után minden család „ledült” egy kicsit delelni”. A gyerekek is, ám az ő szemükre nem jött álmom. Alig várták, hogy a család valamelyik tagja moccanjon, máris keltek, s mivel lakodalomba készültek, ünneplőbe öltöztek. Az édesanyok, akik gyermekkorukban szívesen játszották maguk is a lakodalmas, szívesen engedték, sőt, a visszahúzódókat egyenesen küldték a

Főként ilyenkor, betakarítás után, vasárnap délutánokon volt kedvelt gyermekjáték, elsősorban falvakban, de szívesen játszottak a lakodalmas a Szeged-alsóvárosi gyerekek is. Messze már az idő, amikor rossz fődök csörgésétől, tölcsérduda torz zajától, rossz fazék dobhangjától voltak hangosak a tápai utcák is.

lakodalomba. Mire összejött a násznép, már teljes díszben állott az indulásra a völgyény is, meg a kis menyasszony is. A legény általában sötét ruhában volt, fején virágoszalagos kalapot viselt. Kabátjára is tűztek völgyényvirág gyanánt, az idők lakodalmaiból megtartott művirágot. A menyasszonyra egy nagyobb lány elsőáldozás kori ruháját adták, fejére valamelyik édesanyától elkérték az igazi mirtuszt a fátóval együtt. Olyan szép volt, mint egy valóságos menyasszony.

Megbeszélte időre érkezett a menyasszonyért a násznép. Volt ott táncmester, vőfély, násznagyok és násznagynék, vendégsereg, és természetesen rezes banda is. Mindegyikük tisztségükhöz illő viseletben, és díszben. A menyasszonyos háznál a vőfély – általában nagyobb fiú, aki valamennyire tudott verselni – kikérte és elbúcsúztatta a menyasszonyt, akit, szülei és rokonai kellő szomorúsággal megsírtak. Aztán elindultak az esküvőre. Templomnak egy utcai kiskapubejáratot használtak, ahol fekete rongypokróccal

leterített, süveges pap adta össze őket megfelelő komolyságú, rögtönzött szöveggel. Esküvő után a völgyényes ház felé mentek. Olyan szépen fújták a „rezesek”, s olyan gyönyörűen daloltak a lakodalmasok, hogy az utcán kint üldögélő idősök is megcsodálták őket, s dalaikba besegítettek. A kis lakodalmasok, főként a „férfiak” vízzel telt borosüveget is vittek magukkal, s megkínálták a lagzinézőket.

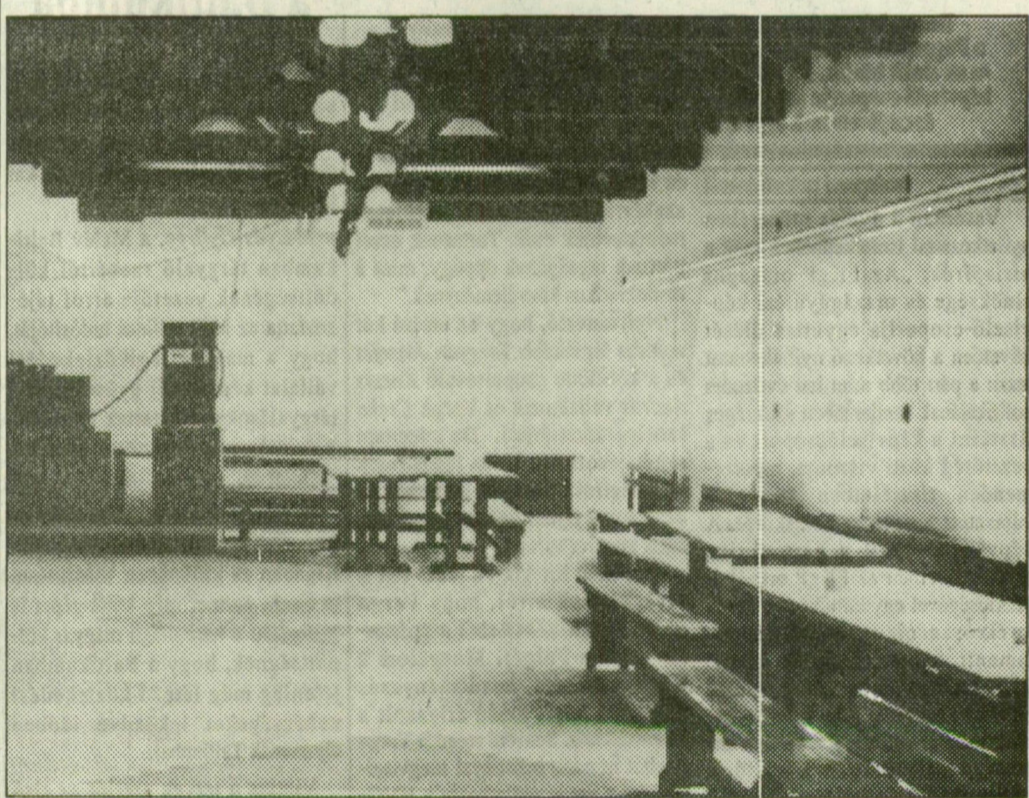
Esküvőről hazatérve a banda csárdást „húzott”, de csakhamar előkerült egy tamburálni tudó, a gyerekekkel játszani szerető ember, aki rázendített, s a kicsik párosával tánccra perdültek. Vacsora idejére képzeltbeli asztalok mellé álltak. Ettek, ittak, mégpedig tányérból, kanállal, amiket szintén csak odaképzáltak. Aztán megint mulattak. Ahol nagy lagzit csaptak, szürösök is akadtak, a közelben imént még kiskapu előtt üldögélő asszonyok. Sőt, a kártyázó emberek is elnéztek arra egy kicsit, hadd lássák, mennyiért veszik meg a restatánc idején a mőnyecskét és az újbembert. Mókásabb idők ekkor mentek csak be. Pár fillért hajítottak a restába, hogy megforgathassák az új párt. Sötétedésig tartott a lakodalom. Aztán az ifjú pár is, meg a násznép is nyugovóra tért.

Másnap egy kicsit fáradtan ébredtek, de kelni kellett, mert az iskolában nyolc órakor könyörtelenül becsöngtetett a tanító bácsi.

IFJ. LELE JÓZSEF

Balástyán

Tavasszal nyílik az Orchidea



FOTÓ: SCHIMDT ANDREA

Ha Balástyáról mostanában képeslap jelenne meg, biztosan szerepelne rajta a falu nemzetközi főutcáján megépített panzió. Még kész sincs az úmenti szálláshely, ám a szép, elegáns épület így is vonzza az érdeklődőket. A fogadó külső arcát már megmutattuk lapunkban, gondoltuk, a házba is bekéredzünk egyszer. Fényképezni ugyan csak az úgynevezett rendezvényteremben tudott kollegám, de ahogyan Balázs Ferenctől, az egyik tulajdonostól megtudtam, nemsokára jóval több lesz a látnivaló. A párkányokra és könyökölőkre készítő borítást tesznek, a házat terranovával pucolják be. A kifestett harminektől szoba egyedi bútorokat kap, a fekvőhelyekhez Hollandiából szereztek be az ágybetéteket. Kényelmes, családias jellegű kis szállót akarnak itt kialakítani.

Egyáltalán nem tartanak attól, hogy az autópálya megépülésével vendég nélkül marad az E5-ös út mellett épült panzió. Tudnillik, sokat utazó kertészek lévén, megfigyelték, sőt kipróbálták, hogy a pályához közeli szálláshelyek Európa-szerte azajosak, nem nyújtanak igazi pihenést az utazónak. Ezért az autópályától való két és fél kilométeres távolságot inkább előnynek, mintsem hátránynak érzik. Egyébként is a lejáró itt lesz a közelben, tehát nincs miért aggodniuk. A jövő esztendő tavaszán nyitnak, ám jó üzleti érzéssel addig sem hagyják üresen állni az épületet. Minden pénteken a falu fiataljai diszkóznak a már kész rendezvényteremben és alkalmazást tartanak Balástya jövőre kis szállójában, amely az avatáskor az Orchidea nevet kapja.

G.E.